

участваха в мероприятия, проведени от Столична библиотека и открития филиал в квартал Овча купел, като 30 ученици и 7 учители станаха нейни читатели.

Така училищната библиотека активно подпомага образователния и възпитателния процес в училище. Повиши се книгоосигуреността и читаемостта, както и посещенията. Библиотечният фонд се обогати с нови заглавия, което благоприятства за

създаване на навици за четене и социални умения. Изграждането на библиотечен кът подобри физическата среда и превърна библиотеката в привлекателно място за занимания по интереси, провеждане на учебни часове и оползотворяване на свободното време.

Ключови думи: Библиотека при 88 СУ „Димитър Попниколов“, проекти, работа с деца, училищни библиотеки, четене

Г л о б у с

„Библиотечен пътеводител“ от Пловдив до Болоня, през Модена и Равена – добри практики, опит и впечатления

Петя Георгиева / p_georgieva@au-plovdiv.bg
Библиотека при Аграрен университет – Пловдив

От 2020 г. насам след COVID-19 вълната в целия свят се наблюдават сериозни промени във всяко едно отношение – работа, пътуване, комуникация между хората, мироглед. Целите стават краткосрочни, а нагласите към промените – дългосрочни. Изграждат се нови умения и трудови навици. Невъзможността да планираш бъдещи проекти, принуждава хората да действат тук и сега. Да се взимат бързи, но правилни решения, за да бъдат актуални на съвременните изисквания.

Библиотечната среда не е изключение и също се променя на всяко ниво – от обслужване до управление. Наложената онлайн среда за комуникация отвори нови пътища за развитие и затвори временно традиционните. Затова всяка възможност да пресечеш „границата“ отвъд познатото и случващото се в твоя „библиотечен географски диапазон“ е добра практика за ноу-хау, опит и впечатления.

В началото на юни 2022 г. част от екипа на Библиотеката на Аграрен университет – Пловдив посети няколко библиотеки в една от най-засегнатите от COVID-19 европейска страна – Италия. Благодарение на двустранното сътрудничество между Аграрния университет – Пловдив и Университета на Модена и Реджо Емилия (Università Degli Studi di Modena e Reggio Emilia – UNIMORE) за обмяна на опит и съвместни обучения се осъществиха няколко изключително полезни библиотечни срещи.

Районът Емилия-Романя (Emilia-Romagna), където се намират посетените от нас библиотеки, е вторият по богатство регион в страната и е разположен в Североизточна Италия. Разделен е на девет провинции: Болоня, Форли-Чезена, Модена,

Парма, Пиаченца, Равена, Реджо Емилия, Римини и Ферара.¹ Само в четири от тях (Болоня, Модена, Равена и Реджо Емилия) имахме възможността да разгледаме различни библиотеки, всяка една уникална сама по себе си.

Библиотеките в Болоня

Болоня столицата на район Емилия-Романя, известна с най-стария университет в Европа – Болонският университет „Alma Mater Studiorum“, основан през 1088 г., е един от най-богатите италиански градове. Това го прави притегателен център за много млади хора, желаещи да учат там. Този факт е доказателство и за наличието на една изключително модерна обществена библиотека – Библиотека Salaborsa и една специална библиотека за редки и ценни издания – Градска библиотека Dell'Archiginnasio.

Библиотека Salaborsa

Библиотека Salaborsa (Biblioteca Salaborsa)² е основната обществена библиотека в Болоня, открита сравнително скоро, през 2001 г., но в една емблематична за града стара сграда. Намира се в двореца Palazzo d'Accursio пред Пиаца Маджоре (Piazza Maggiore), който първоначално се е използвал за съхранение на обществени запаси от царевица и за

¹ Уикипедия: Свободната енциклопедия. Емилия-Романя [онлайн]. Достъпно от: <https://bg.wikipedia.org/wiki/Емилия-Романя>

² Biblioteca Salaborsa [онлайн]. Достъпно от: <https://www.bibliotecasalaborsa.it/>

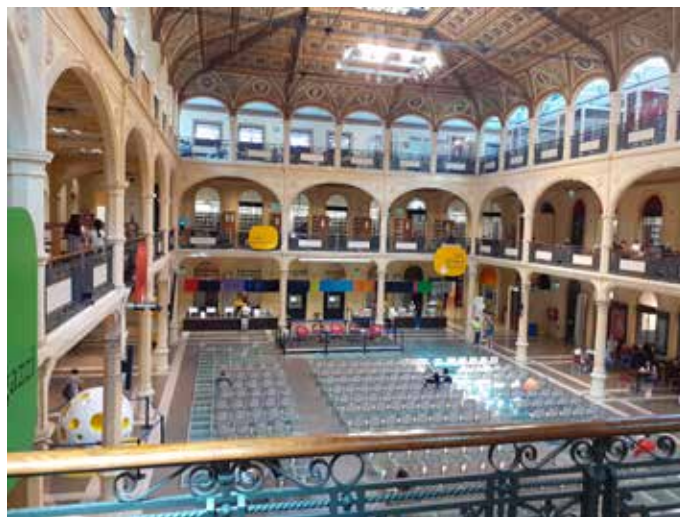
осигуряване на пространство за редица общински служби.³

Sala Borsa е проект на болонски предприемачи, които построяват нова сграда на мястото на градината на двореца, предназначена за борсова търговия и пазарни операции. Така, виридарийумът на двореца, датиращ от XVI век, се разрушава, за да отстъпи място на желязната конструкция на Sala Borsa. В периода 1883 – 1886 е построен павилионът от чугун и стъкло, който все още запазва оригиналната структура, подобна на базилика, с обширно централно тяло, осветено от оберлихт. Портикът се поддържа от серия от арки, почиващи върху тънки чугунени колони, които поддържат четирискатен навес в метална броня. През 1903 г. Sala Borsa е затворена поради спад в търговските преговори и обмен, което води до постоянен спад в броя на посетителите.

В началото на XX век в Sala Borsa се помещават ресторант, няколко банкови клона и различни офиси. След Втората световна война до 60-те години на миналия век тя е превърната в модерна спортна зала, където се провеждат баскетболни и боксови мачове през нощта, а през деня се извършват бизнес операции.

Интересното на Библиотека Salaborsa е, че още с влизането си посетителите ѝ могат да видят археологически обект през стъкленика под в центъра ѝ. Древните руини са достъпни и от сутеренния етаж, където има информация за тях. Това са останки от древната Болоня от 189 г. пр.н.е. От могъщия стенов параметър на ренесансовата цистерна на Terribilia, изкачвайки се над паветата и основите на римската базилика, заобикаляйки стената на средновековната кула, може да се види звездния басейн, който е бил в центъра на градината, което засвидетелства още веднъж важното му място в новата му дестинация като библиотека, площад на знанието и съвременна мултимедийна култура.⁴

Мисията на обществената Библиотека Salaborsa е да осигурява достъп до информация чрез всички налични документи: книги, периодични издания, CD, CD-ROM, DVD, както и да насърчава грамотността, знанието и използването на електронни ресурси и да документира и разпространява информация за местната култура и региона. Високотехнологичната инфраструктура на библиотеката позволява да се осигурява широк достъп до съвременните ИКТ.

Библиотека Salaborsa в Болоня

В библиотеката се предлагат следните услуги⁵:

- справка за налична литература;
- заемане на книжни и мултимедийни библиотечни документи;
- достъп до мрежи;
- използване на мултимедийни компютърни станции;
- наличие на образователни пакети за дистанционно обучение;
- възможност за социални контакти и участие в културни събития;
- познаване и сравнение между различни култури и езици;
- достъп до небиблотечни информационни услуги;
- доставка и разпространение на електронни документи.

Годишно Библиотека Salaborsa се посещава от над 1 млн. души. Сред тях са и такива, които освен да ползват библиотеката, влизат да разгледат археологическите обекти, като библиотекарите са техни екскурзоводи. Вътрешен коридор, водещ към други зали, е с интерактивен „жив“ таван и „жива“ стена, изобразяващи карта на града. Ако си турист в Болоня, може спокойно да влезеш в обществената библиотека да я разгледаш, да ползваш Wi-Fi мрежата или да поискаш достъп до компютър; може да се отпуснеш и да изпиеш кафе в пригоденото за това място в централното фоайе.

Още с влизането в библиотеката прави впечатление липсата на свободни читателски места. По последни публикувани данни на библиотеката, за 2019 г. има общо 660 316 заети библиотечни документи.⁶ Библиотеката се ползва безплатно, но за

³ The „Palazzo Comunale“ (City Hall) [онлайн]. Достъпно от: <https://web.archive.org/web/20070810212605/http://www.comune.bologna.it/sale-accursio/english/accursio-eng.htm>

⁴ Biblioteca.Salaborsa: Storia & Missione [онлайн]. Достъпно от: <https://www.bibliotecasalaborsa.it/documents/storia>

⁵ Biblioteca.Salaborsa: Missione [онлайн]. Достъпно от: <https://www.bibliotecasalaborsa.it/documents/missione/>

⁶ Biblioteca.Salaborsa: Statistiche & Dossier [онлайн]. Достъпно от: <https://www.bibliotecasalaborsa.it/documents/statistiche-95272d>

да се заемат материали е необходимо да се издаде читателска карта. Всеки, който желае, вместо да заплаща за услугите, които се предлагат в библиотеката, може да направи дарение онлайн.

Зона за четене в Библиотека Salaborsa

Всички библиотечни документи във вид на книги, периодика, аудиокниги и др. са достъпни в залите, като тези с червен етикет не могат да се заемат за домашно ползване. Тази система на подреждане на подръчния фонд се забелязва във всички посетени от нас библиотеки – книги на свободен достъп и тези за ползване само в читалните зали са на едно място, като само червеният етикет е индикация къде може да се ползва съответният материал.

Това, че читателската карта е безплатна не означава, че ползвателят няма отговорности. След като си заел определено място за четене, можеш да го напуснеш в рамките на половин час. След изтичането му и ако не си се върнал, то ще е заето от друг читател. Срокът за заемане на книги е 30 дни, на периодика – 7 дни, на CD и DVD – 15 дни. Ако просрочиш времето на връщане, до десетия ден от закъснението няма промяна, няма и глоби. След това, ако все още не са върнати материалите, се отнема читателската карта и правото да ползваш библиотеката от 15 до 90 дни в зависимост от времето на закъснение.

Библиотека Salaborsa участва със своите колекции в общ онлайн каталог, който включва обществени и университетски библиотеки, културни институции от регион Емилия-Романя, община Болоня и други органи, които принадлежат към системата SBN UBO. Каталогът на регионално ниво позволява достъп от едно място до документалното наследство на всички включени институ-

ции чрез SBN UBO: Catalogo del polo Bolognese⁷, който е и част от Националната библиотечна служба – SBN OPAC. SBN е мрежа от италиански библиотеки, насърчавана от Министерството на културата, регионите и университетите, и координирана от Централния институт за единен каталог (ICCU), насочена към предоставяне на услуги на потребителите. В момента в нея са включени обществени библиотеки, местни власти, университети, публични и частни институции.⁸

Библиотека Salaborsa управлява EmiLib MediaLibraryOnLine⁹, дигиталната библиотека, която предлага отдалечен достъп до италиански и чуждестранни вестници, електронни книги, аудио книги, музика, видеоклипове, отворени ресурси, достъпни онлайн, бази данни и др. Колекцията се състои от 385 082 електронни книги, от които 349 567 на отворен достъп и 35 515 достъпни за заемане, 13 225 аудио книги на различни езици, 670 аудио книги на италиански език.¹⁰ Emilib също предлага за справки и консултация 25 499 научни списания с отворен достъп, 259 141 отворени музикални партитури, важна колекция от 567 331 изображения и исторически карти от фондовете на големи музеи и библиотеки по света, 6749 видеоигри.¹¹

Бебешки кът в Библиотека Salaborsa

В библиотеката освен детски отдел има и бебешки кът, където също има библиотекар, но бе-

⁷ <https://sol.unibo.it/SebinaOpac/do>

⁸ OPAC SBN [онлайн]. Достъпно от: <https://opac.sbn.it/home>

⁹ EmiLib [онлайн]. Достъпно от: <https://emilib.medialibrary.it/home/index.aspx>

¹⁰ Цифрите са актуални към юли 2022 г.

¹¹ Statistiche&Dossier. B: Biblioteca.Salaborsa [онлайн]. Достъпно от: <https://www.bibliotecasalaborsa.it/documents/statistiche-95272d>

бета са с поне един придружител. Навсякъде има станции за достъп до електронните ресурси на тази и други библиотеки, както и вендинг машини за връщане на книги (Book Vending Machine). Тази свобода на самостоятелно търсене и използване на ресурсите, както и тяхното връщане, пести не само време на ползвателите, но и улеснява работата на служителите. Освен всичко друго, тези машини са съобразени с противоепидемичните мерки в условията на COVID-19.

Градската библиотека Dell'Archiginnasio

Друга емблематична за Болоня библиотека, до която успяхме да се докоснем, е Градската библиотека Dell'Archiginnasio (Biblioteca Comunale Dell'Archiginnasio)¹². Тя се намира в една от най-значимите сгради в Болоня, която е била университет до 1803 г., а от 1883 г. е седалище на библиотеката – най-голямата в Емилия-Романя. Сградата се състои от два етажа и централен двор. Там се намира параклисът „Cappella di Santa Maria dei Bulgari“, носещ името на църква, намираща се в близост до къщата на известен български юрист от XII век.¹³

Интересно е, че в сградата е запазен анатомичен театър от 1637 г., построен по проект на Антонио Леванти. Това е място за изучаването на анатомията във формата на амфитеатър, изградено от дървесина и украсено със статуи, които представляват лекари от древността и съвременността. В центъра има оградена маса за аутопсия, а настръх е столът, на който трябва да стои професорът, следящ процеса. Характерното за този стол е, че е поддържан от две статуи на голи мъже, лишени от кожата си, наречен „gli spellati“. Двете основни статуи, вдясно от входа, изобразяват Хипократ и Гален, съответно най-важният гръцки и най-важният римски лекар.

Дългата история на сградата като университет се доказва с най-големия стенописен хералдически комплекс в света. Първоначално, след като видяхме стените, си помислихме, че това са семейни гербове на фамилии, свързани по някакъв начин с построяването на сградата, с нейната история и развитие. Оказа се, обаче, че това са над 6000 студентски гербове на избрани за глави на студентски организации студенти и надписи в чест на професори, преподавали в университета. На герба се посочва родната страна на съответния студент и името му. Това изключително много ни впечатли и още повече предизвика уважение към тази забележителност

в Болоня, като неповторимо книжовно и образователно италианско наследство.

Част от колекциите на Градската библиотека Dell'Archiginnasio

Градската библиотека Dell'Archiginnasio също е безплатна, но има строг режим за ползване, като изрично е забранено влизането на туристи. Създадена е, за да се пазят в нея книги, събрани от закриването на религиозните ордени, основани от Наполеон. Колекциите ѝ са специални сбирки от редки и ценни издания – 850 000 тома, сред които 2500 издания от XV век (инкунабули), 15 000 издания от XVI век и 120 000 книги до 1830 г., които могат да се четат в залата за „Ръкописи и редки книги“.¹⁴

Като цяло колекцията на библиотеката включва материали, които дават много информация за историята на Болоня, като рисунки, щампи, пощенски картички, снимки, карти, портрети, екслибриси. Тази богата колекция не е напълно достъпна за посетителите на града и затова са изнесени изложбени витрини, в които се показва част от това книжно съкровище.

С неограничените възможности на съвременните ИКТ и интернет, информация за ценната колекция може да се получи и от електронния каталог¹⁵ на библиотеката, който е част от сводния SBN UBO.

Библиотеките в Модена и Реджо Емилия

Именно UNIMORE в Модена и Реджо Емилия беше първопричината да посетим италианските библиотеки в този район с цел обмяна на опит и добри практики с други академични библиотеки.

¹² Biblioteca Comunale Dell'Archiginnasio [онлайн]. Достъпно от: http://www.archiginnasio.it/english_index.html

¹³ Archiginnasio di Bologna. В: Wikipedia [онлайн]. Достъпно от: https://it.wikipedia.org/wiki/Archiginnasio_di_Bologna

¹⁴ The Collections. In: Biblioteca Comunale Dell'Archiginnasio [онлайн]. Достъпно от: <http://www.archiginnasio.it/collections.htm>

¹⁵ [онлайн]. Достъпно от: <http://www.archiginnasio.it/bibliotecadigitale.htm>

Какъв е този университет и защо е създаден в два града?

Университетът в Модена датира от 1175 г., което го прави един от най-старите европейски университети след тези в Болоня и Париж. Първоначално е създаден като правен университет, но през XVII век вече има осем катедри: три по философия (логика, физика, метафизика), една по медицина, две по право (институции и гражданско право) и две по теология (морал и схоластика).¹⁶ През следващите два века Университетът преживява трансформации в департамент и училище, закриване и възстановяване на няколко пъти предвид времето и интересите на управляващите в Италия.

В крайна сметка, през 70-те години на XX век, Университетът в Модена включва 5 факултета: Право; Медицина и хирургия; Математически, физически и природни науки; Фармация; Икономика и търговия, а през 1990 г. е открит Факултет по инженерство.

През 1998 г. Университетът в Модена приема името Университет на Модена и Реджо Емилия, като се формулира според организационния модел на „мрежа от офиси“, за който има сравнително малко примери в Италия. Този модел се характеризира с единство на управлението и равнопоставеност на академичните центрове. В същото време в Реджо Емилия се концентрират факултетите по комуникационни науки, селско стопанство и втори факултет по инженерство, а в Модена – по литература и философия.

В Университета в Модена първите две години от своите инженерни курсове следват кадетите от корпуса на италианската армия. Така през 2000 г. се поставя началото на Инженерния кампус с първата инженерна лаборатория в Модена.¹⁷ Градът е известен като родния град на Енцо Ферари, автомобилист, производител на марка автомобили Ферари. През 2010 г. Инженерният факултет е посветен на Енцо Ферари, като окончателно през 2012 г. е именуван Инженерен факултет „Енцо Ферари“ (Facoltà di Ingegneria „Enzo Ferrari“).¹⁸

UNIMORE като университетска мрежа има и библиотечна мрежа от 7 библиотеки: 6 в Модена и 1 в Реджо Емилия с общ библиотечен фонд от 700 000 документа¹⁹:

- Библиотека по икономически и социални науки (Biblioteca di Economia „Sebastiano Brusco“);
- Юридическа библиотека (Biblioteca Universitaria Giuridica);
- Библиотека с хуманитарен профил (Biblioteca Universitaria Umanistica);
- Мултидисциплинарна научна библиотека, включваща научните области математика, физика, биология, химия, фармация, геология, минералогия и палеонтология (Biblioteca Scientifica Interdipartimentale – BSI);
- Инженерна библиотека „Енцо Ферари“ (Biblioteca Universitaria Scientifico Tecnologica „Enzo Ferrari“ – BUST);
- Медицинска библиотека (Biblioteca Universitaria Medica);
- Мултидисциплинарна библиотека в Реджо Емилия, включваща аграрни науки, комуникационни науки, образователни науки, инженерни науки, обучение на медицински сестри (Biblioteca Universitaria Interdipartimentale di Reggio Emilia).

Като библиотечни специалисти, представляващи Аграрен университет – Пловдив, успяхме да се запознаем отблизо с работата на четири от библиотеките, включени в университетската мрежа – Инженерната библиотека „Енцо Ферари“, Мултидисциплинарната научна библиотека, Юридическата библиотека и Мултидисциплинарната библиотека в Реджо Емилия.

С колеги от Инженерната библиотека „Енцо Ферари“

Наши домакини бяха колегите от Инженерната библиотека „Енцо Ферари“ в Модена с директор Микеле Пола (Michele Pola). Освен предвидените презентации от двете страни, чрез които се запознавахме взаимно с университетските библиотеки, които представляваме, италианските колеги орга-

¹⁶ UNIMORE. Cenni storici. 2016-2022 [онлайн]. Достъпно от: <https://www.unimore.it/ateneo/cennistorici.html>

¹⁷ Venticinque anni di Ingegneria a Modena. Carpi: APM Edizioni, 2015, p. 8 – 9.

¹⁸ Пак там, с. 12 – 13.

¹⁹ UNIMORE: Libraries [онлайн]. Достъпно от: <http://www.libraries.unimore.it/site/home/libraries.html>

низираха обиколка с цел разглеждане на библиотечните помещения и запознаване отблизо с работата им.

Читалня в Инженерната библиотека „Енцо Ферари“

Инженерната библиотека „Енцо Ферари“ е разширена през 2008 г. с принос на италианския производител на спортни автомобили Ferrari S.p.A. Това е направено с цел да се създаде удобно пространство за студентите, които прекарват голяма част от времето извън лекциите си там. Библиотеката разполага със 180 места за четене, възможности за резервиране на т.нар. пространства „аквариуми“ (построени между 2018 и 2019 г. с 8 места за учене и екипна работа), зона за отдых с дивани и фотьойли с 6 места, машини за връщане и заемане на библиотечни документи. Същите помещения има и в Мултидисциплинарната научна библиотека.

Осигурява се достъп до библиотечните услуги, обучителни сесии, електронни ресурси и други подобни чрез уебсайта²⁰ на библиотеката. Достъпна е и колекция от антични рисунки и книги, посветени на дизайна на автомобила и двигателя, като по този начин се зачита посвещението на библиотеката на Енцо Ферари.²¹

Прави впечатление свободният достъп до книжния фонд във всички посетени от нас библиотеки на UNIMORE. Например, книгохранилища видяхме само в BUST и в BSI. В Инженерната библиотека книгохранилището представлява „асансьор“, включващ 5000 тома, подредени според УДК, а не форматно. Специализиран софтуерен продукт

управлява тази „логистична система“, като с това значително се улеснява работата на библиотекари-те. В Мултидисциплинарната научна библиотека използват подвижни стелажи в книгохранилището си, които са познати и в българските университетски библиотеки.

В Инженерната библиотека „Енцо Ферари“

И в BSI печатните библиотечни документи са напълно достъпни на открити рафтове в читалните, както и в двете зони за хранилища, и е подреден по Универсалната десетична класификация за книги, периодични издания и поредици, организирани по дисциплини, което позволява намирането на документи, отнасящи се до една и съща научна област на едно и също място.

Колекциите на Мултидисциплинарната научна библиотека обхващат всички точни науки – математика, физика, химия, природни науки и компютърни науки, науки за живота – биология, биотехнология, фармация, науки за земята – геология, палеонтология, метеорология, климатология, екология.

Юридическата библиотека е разположена в комплекса Сан Джеминиано, в историческия център на Модена, където се помещава учебния и административния щаб на Юридическия факултет²² на Университета в Модена от 2009 г. Голямата лекционна зала, използвана и за публични събития, е разположена в бивша църква. Още едно историческо място, оползотворено изключително креативно, превърнато в център на духовността и книжнината. Наборът от сгради е обособен около три основни двора, най-важният от които е на манастир от XV

²⁰ UNIMORE. Biblioteca Universitaria Scientifica Tecnologica „Enzo Ferrari“ [онлайн]. Достъпно от: <http://www.biblioingegneria.unimore.it/>

²¹ Venticinque anni ..., p. 86 – 88.

²² Politecnica: Building for humans. Comparto San Geminiano Facoltà di Giurisprudenza [онлайн]. Достъпно от: <https://www.politecnica.it/progetti/comparto-san-geminiano-facolta-giurisprudenza-modena/>

век. Секторът, обвързан от суперинтендантството, е обект на щателна научна реставрация, чрез която съвременните нужди от комфорт, безопасност в случай на земетресение и пожар, широка гъвкавост на използване, са интегрирани и асимилирани в ценната морфология на историческата тъкан на сградите.

През 1983 г. Библиотеката на Юридическия институт се помещава в Университетската сграда с името Централизирана библиотека на катедра „Правни науки“. По същото време стартира и първият проект за автоматизация на каталога. От 2004 г. става част от библиотечната система на UNIMORE.²³ Сегашният модерен вид на библиотеката се дължи на финансови средства, осигурени от местна банка, което е едно добро решение и отговори на въпроса ни как са успели да вградят модерното, атрактивното в историческото, без помощта на държавата.

Фондът на Юридическата библиотека включва колекция за професионалисти от областта на правото, от които 150 000 тома книги и 1500 периодични издания. Съхранява се и античен фонд, който съдържа правни текстове, но има и произведения по философия, политика, история и др., издания на латински и гръцки класици.

Читалня в Мултидисциплинарната библиотека на Реджо Емилия

Значително по-малка по площ от всички библиотеки на UNIMORE е Мултидисциплинарната библиотека на Реджо Емилия, която също използва историческа сграда и носи своя автентичен

чар.²⁴ Намира се в южното крило на бивша казарма (Caserma Zucchi, ora Palazzo Dossetti) в историческия център на града. Сградата претърпява различни промени през вековете, за да достигне сегашния си облик. През XIX век е решено да се построи общински театър, обществени бани и градини, като по-късно се проектира изграждането на комплекс, включващ пазар на добитък и помещения за съхранение на зърно, завършен през 1853 г. Няколко години след това се използва като казарма, а през 1889 г. към него е пристроено закрито училище по езда (la Cavallerizza), което по-късно е превърнато в театър. Като казарма сградата се използва до 1975 г., а до 1994 г., когато става университет, в комплекса се помещават музей (Civici Musei) и музикален институт (l'Istituto Musicale Achille Peri).

Мултидисциплинарната библиотека в Реджо Емилия обслужва Агрономическия факултет предвид факта, че той се намира в същия град. Фондът е изнесен в читалните зали, както в останалите библиотеки, а някои списания, разположени на ниски рафтове, обграждат гишето за заемане. Читателските места за обучение са 190 с Wi-Fi и станции за работа с лаптопи.

Библиотеките от университетската мрежа се ползват безплатно. Студентите представят своята студентска карта със значка MiMuovo с код, а преподавателите и служителите представят идентификационна карта, издадена от университета. Външни потребители ползват библиотеките със здравните си карти или карта с данъчен код.

Популярна практика и тук е студенти да работят като сътрудници в библиотеката – на фронт офиси, при връщане и заемане на литература, при ориентиране на потребителите и даване на информация. Това им носи определени кредити. Някои от библиотеките на UNIMORE, като BSI например, работят до късно вечерта, като във вечерните часове се обслужват от сътрудници от кооперация Coopservice, но всички карти на читателите трябва да са активирани през работното време от библиотечния персонал.

Библиотечната мрежа на UNIMORE използва общ онлайн каталог BiblioMo²⁵, който включва и обществените библиотеки от региона. В системата участват 91 библиотеки, които допринасят за националния своден каталог на Италия с общ фонд от над 3 млн. заглавия (по данни към 31 декември 2021 г.).

²⁴ UNIMORE. Biblioteca Universitaria Interdipartimentale di Reggio Emilia [онлайн]. Достъпно от: <http://www.biblioreggio.unimore.it/site/home/benvenuto/storia-della-sede.html>

²⁵ BiblioMo [онлайн]. Достъпно от: <https://www.bibliomo.it/SebinaOpac/do>

²³ Biblioteca Universitaria Giuridica. Le origini [онлайн]. Достъпно от: <http://www.bugiridica.unimore.it/site/home/informazioni/storia.html>

Библиотеки в Равена

В столицата на Западната Римска империя през V век – Равена се намират няколко забележителни културни институции.

Сред книгите на Специализираната библиотека на Центъра на Данте

Една от тях е Музеят на Данте Алигиери (Museo Dante), разположен в близост до гробницата на поета, на първия етаж на бивш Францискански манастир. Музеят е структуриран в няколко стаи, които проследяват творчеството и живота на Върховния поет. Още преди залите с интерактивните експозиции от артистичната му история, своето достойно място намира Специализираната библиотека на Центъра на Данте (Centro Dantesco).²⁶ В библиофилската ѝ колекция са представени антични произведения и такива с особена стойност или историко-художествен интерес: кодекси, инкунабули, печатни издания на произведения от и за Данте.²⁷

От 1999 г. библиотеката е член на Асоциацията на италианските църковни библиотеки. През 2000 г. библиотеката става част от библиотечната мрежа на Емилия Романя в Националната библиотечна служба (SBN).²⁸

След регистрация (безплатна) или разрешение от ръководството на Центъра е възможен достъп до услугите на библиотеката, като с особен режим на ползване са ръкописите от периода XV – XVII век. Благодарение на библиотечната ни квалификация ни позволиха да се докоснем до това, определено за

„изключително интересно“ от Министерството на културата на Италия, книжовно наследство.

Библиотеката за съвременна история (Biblioteca di Storia Contemporanea), управлявана от Fondazione Casa di Oriani²⁹, е един от най-важните културни институти в Равена, в близост до гробницата на Данте Алигиери. Посветена е на писателя Алфредо Ориани (1852 – 1909). От 1936 г. библиотеката се помещава в сграда на мястото, където се е намирала Casa Rizzetti, известна с това, че там е живял писателят Лорд Байрон през 1819 г.

Библиотеката е специализирана в съвременна история, политически, икономически и социални изследвания. Запазени са 170 000 тома, 1200 периодични издания, свързани с фашизма и антифашизма, историята на политическите партии в Италия, профсъюзите и работническите движения. Колекцията от антифашистки книги е организирана през 1933 г. Сред тази колекция интерес представлява библиотеката на Мусолини (Biblioteca ex Mussolini) от 20 000 тома фашистко законодателство, военна и образователна политика, финансови проблеми и др. Тук се съхраняват и колекциите на Олиндо Герини, на Съпротивата в Равена и колекцията, кръстена на Марио Лапучи, която включва и хумористични заглавия.

Читалня в Библиотеката за съвременна история

²⁹ Fondazione Casa di Oriani. [онлайн]. Достъпно от: <http://www.fondazionecasadoriani.it/>

²⁶ Centro Dantesco, Ravenna: Biblioteca [онлайн]. Достъпно от: <https://centrodantesco.it/biblioteca/>

²⁷ Centro Dantesco, Ravenna: Bibliografica [онлайн]. Достъпно от: <https://centrodantesco.it/bibliografica/>

²⁸ Catalogo collettivo delle biblioteche del Servizio Bibliotecario Nazionale [онлайн]. Достъпно от: <https://opac.sbn.it/web/opacsbn/home>

Библиотека за съвременна история е място за срещи, в чиито зали се провеждат обучения, диспути и конференции по важни въпроси, свързани с проблемите на съвременната история, събиращи на едно място различни групи от ученици, студенти, туристи. Провеждат се курсове, предназначени за гимназисти, запознаващи ги с търсене на литература и използване на библиотечните услуги. Библиотеката за съвременна история предлага виртуална обиколка³⁰, достъпна през уеб сайта на фондацията, което по думите на Мирко Бонанни (Mirko Bonanni), библиотекар и мениджър социални медии, се оказва изключително полезно за потребителите по време на COVID-19.

Библиотеките и дигиталните технологии в хуманитарните науки – опитът на Испания

Виктория Иванова / vivanova@uni-ruse.bg
Библиотека на РУ „Ангел Кънчев“

В периода 13 – 16 септември 2022 г. в Националния университет за дистанционно обучение (UNED) в Мадрид, Испания се проведе Международна конференция на тема „Библиотеките и дигиталните хуманитарни науки – проекти и предизвикателства“. Събитието беше официално открито от ректора на университета Рикардо Майрал Усон (Ricardo Mairal Usón), заместник-ректора по научни изследвания, знания, трансфер и научно разпространение – Роза Мария Мартин Аранда (Rosa María Martín Aranda) и директора на Университетската библиотека – Изабел Калзас Гонсалес (Isabel Calzas González). Програмата включваше презентации относно дигитализацията като концепция за развитие на библиотеките, както и доклади относно технологични и софтуерни решения за дигитализирането на книги и културни артефакти. Конференцията се проведе присъствено и онлайн, а участниците бяха повече от 100 учени и специалисти от САЩ и Европа – библиотекари, компютърни специалисти, хуманитаристи и др.

Именити експерти представиха най-новите си разработки в областта на дигитализацията. Бяха демонстрирани нови софтуерни програми за обработка и анализ на литературни текстове и за графично изобразяване на данни относно автори и творби. В докладите бяха разкрити нови възможности за работа с текстове – компютъризиран синтактичен и морфологичен анализ, анализ на употребата на

Италианските библиотеки, които имахме възможността да разгледаме както професионално, така и като обикновени посетители, оформят едно общо впечатление за изключителна креативност да бъдат вписани в стари исторически сгради. По този начин се вдъхва нов живот на тези постройките и още повече се засилва интересът към тях. Създаването на една модерна обществена, университетска или специализирана библиотека в красива историческа сграда, част от културен комплекс на един град, е впечатляващо и респектиращо от прекрасната идея, чийто положителен ефект се вижда в ентузиазма на работещите там библиотечни специалисти.

Ключови думи: италиански библиотеки, културно наследство, обществени библиотеки, университетски библиотеки

думи в различни исторически периоди, установяване на преобладаващия пол на авторите през годините, основни теми на писмените работи за конкретен период от време. Всички тези софтуерни и хардуерни инструменти откриват нови хоризонти при анализирането на исторически и съвременни събития и текстове.

Ролята на библиотеките при подкрепата на работата на учените в областта на дигиталните хуманитарни науки, според лекторите, е съсредоточена в създаването на дигитални бази данни. Дигитализацията на текстови документи, съхраняването им и предоставянето им за ползване от изследователите позволява да бъдат решавани научни въпроси в сферата на езикознанието, лингвистиката и филологията. В библиотеките се създават изходните бази данни, масивите от информация, необходими за последващия компютърен анализ. За тази цел библиотеките се нуждаят от висококачествени сканиращи устройства, софтуерни продукти и виртуални пространства за съхраняване на дигиталната информация.

В библиотеката на UNED е създадена Лаборатория за дигитални хуманитарни науки. Основните функции на звеното, включващо в състава си библиотекари и учени от различни области на науката, са: дигитализиране на текстове, които са необходи-

³⁰ Biblioteca Casa di Oriani [онлайн]. Достъпно от: <https://tourmkr.com/F1x5hqBISg/11672846p&39.7h&103.45t>